

Надам се да смо у односима са САД прошли једну критичну тачку, у којој се Србија потврдила као конструктивни међународни чинилац, одговорна држава, чувар регионалне стабилности и растућа економија - рекао је амбасадор Србије у САД, Марко Ћурић

Може ли промена администрације у САД да пољуља односе Београда и Вашингтона који су последњих месеци кренули узлазном путањом, како ће се Бајденова победа одразити на косовско питање, шта се дешава са Вашингтонским споразумом и на који начин ће се јачати пријатељске везе и сарадња Србије и САД? О овим али и другим актуелним темама разговарали смо са амбасадором Србије у САД, Марком Ћурићем, који је у интервјуу за Телеграф.рс сумирао годину која је за нама и открио планове за наредни период.

•Иза нас је турбулентна година коју је обележила борба са корона вирусом, али и неки битни догађаји на политичкој сцени. Од избора у Србији, вашег преласка у дипломатију, потписивања Вашингтонског споразума између Београда и Приштине, наставка дијалога... Шта је за Вас најупечатљивије?

Пандемија вируса корона је догађај који, на само да је обележио претходну годину, већ ће имати несагледиве економске и политичке последице на светском нивоу. Спрам тог догађаја сви партикуларни проблеми делују неважно, јер све државе у свету су се пребациле на мод кризног менаџмента покушавајући да спасу што се спасти може и настојећи да очувају базу за наставак функционисања у времену после короне.

Наравно живот нигде није стао и сви смо наставили да се носимо са проблемима које смо и пре тога имали, међутим све озбиљне државе су своје снаге и ресурсе концентрисале на суочавање са овим једним кључним изазовом, фокусирајући се на здравље својих грађана и економије. Пандемија је чак довела и до пада интензитета и фреквенције у дипломатској комуникацији, јер виртуелне конференције преко Интернета, колико год биле корисне као замена, не могу бити ваљана супституција за физички контакт са саговорницима.

•Познато је да је Америка током Трамповог мандата променила однос према Србији,

посебно косовском питању - од става из 2008. године да је то решено, дошло се до тога да се ипак слуша шта Београд има да каже. Може ли се то променити после Бајденове победе?

Надам се да смо у односима са САД прошли једну критичну тачку, у којој се Србија потврдила као конструктивни међународни чинилац, одговорна држава, чувар регионалне стабилности и растућа економија. Познато је да у америчкој политичкој комуникацији постоје пежоративни изрази попут "одметнута држава" или "пропала држава".

Србија на срећу није никада била толико ниско на америчкој политичкој скали. Ипак, у не тако давној прошлости, на Србију се у деловима овдашње администрације гладало са израженим отклоном и неповерењем и верујем да та врста сентимената више не постоји, барем не као политички мејнстрим.

То је она тачка коју смо прешли, и након које имамо реалне шансе да наше билатералне односе подигнемо можда и на највиши ниво у историји. Верујем и да су добри односи председника Александра Вучића и са Доналдом Трампом и са Џозефом Бајденом одлична полазна основа за даље унапређење сарадње.

•На који начин ћете радити на јачању билатералних односа Београда и Вашингтона?

Српска дипломатија је у прошлости често била реактивна и невоља је то што је најмање иницијативе имала у неким од најтежих и најизазовнијих тренутака у нашој историји. Потребно је увести новине у дипломатској пракси, посебно у земљама пријема са којима имамо отворена питања или потребу да знатније унапређујемо репутацију Србије и српског народа.

У том смислу, настојаћу да имам што фреквентније контакте са представницима америчке администрације, од којих очекујем да саслушају наша становишта и аргументацију. У прошлости смо се превише често "дурили као Калимеро" када би неки други у светским центрима моћи показали иницијативу, и понашали смо се као да је то наш усуд, а не нешто чему се може парирати и контрирати на дипломатском плану. Српска дипломатија мора бити нападнија и убедљивија у свом наступу, посебно када су аргументи на нашој страни.

Са САД имамо дугу историју пријатељских односа и савезништва, али и падове у билатералним односима у новијој историји. Потребно је ствари вратити на право и природно место, тако што ће наше две земље отворити једну нову страницу искрених пријатељских односа, разумевања и обострано корисне сарадње.

•Вашингтонски споразум о економској сарадњи представља велики помак у односу Београда и Приштине, али шта је са његовом применом? Може ли промена администрације да утиче на то и мислите ли да ће Приштина испунити оно што се од ње очекује? Са Бриселским споразумом није ишло тако лако.

Потреба да се односи Београда и Приштину релаксирају кроз бољу економску сарадњу и уклањање непотребних трговинских баријера је један од аспеката Вашингтонског

споразума. Са друге стране, за нас је то, пре свега, била прилика да унапредимо односе са САД, и да уђемо у нову еру српско-америчке сарадње, и она ће, верујем, бити настављена, јер Београд је показао и доказао своју опредељеност за стабилан и просперитетан регион.

Сматрам да је и у интересу Приштине да се искрено определи за овакву врсту отопљавања односа, али одговоре на ваше питање мораћемо пре свега да добијемо од привремених институција самоуправе у Приштини. Процес дијалога Београда и Приштине води се под окриљем ЕУ, али САД никада нису биле на пукој маргини тог процеса, и очекујем да Вашингтон остане заинтересован за ситуацију на Косову и Метохији.

•Крај 2020. године обележиле су изјаве Елиота Енгела и некадашње државне секретарке Медлин Олбрајт, да уколико Србија жели у ЕУ мора признати независност Косова. Колику тежину имају њихове изјаве и могу ли утицати на однос наше земље са новом администрацијом САД?

Реч је о два гласа у америчком политичком естаблишменту, и било би неозбиљно рећи да су то два гласа која се не чују, без обзира на формалне политичке функције тих особа. И господин Енгел и госпођа Олбрајт имају своје разлоге када заузимају ставове по питању Косова и Метохије, али наш посао је да, уколико не можемо да утичемо на њихова становишта, пронађемо представнике у америчкој администрацији који ће имати више слуха и разумевања за српско становиште.

Не треба да се надамо и да очекујемо да ће САД из корена променити свој став по питању једнострано проглашене независности Косова, али можемо да се боримо за то да идеја о потреби постизања компромисних решења добије већу подршку у америчкој администрацији.

•У Бајденовој администрацији појавила су се имена неких политичара који деведесетих нису имали благонаклоне ставове према Србима? Треба ли то данас да нас брине?

У протекле две деценије у САД се није појавио ниједан утицајни политичар који је препоручио да Вашингтон ускрати подршку Приштини и ствари врати на стање пре 1999. или 2008. године. Зато не треба очекивати неке велике заокрете у америчкој политици.

Дијапазон могућих решења је међутим веома широк, и ми морамо да радимо на томе да решења која данас не изгледају као могућа и остварива једнога дана то буду.

Ми се пре свега надамо подршци идеји да српски и албански народ на Западном Балкану не треба да буду антагонисти, већ сарадници на изградњи једног просперитетног и на демократским вредностима утемељеног региона. Уколико то коинцидира са америчким интересима, верујем да тај циљ није нереалан.

На крају разговора, Марко Ђурић је нашим читаоцима и грађанима Србије честитао празнике, које је ове године први пут прославио далеко од своје земље.

- Читаоцима портала Телеграф желим срећан и благословен Божић. Овог Божића се јасније него икада види важност слоге у нашој кући која се зове Србија и да уједињени можемо све. Христос се роди! Ваистину се роди!

(Телеграф.рс)